Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 1 ◆ 1 січня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

Колективові редакції «Голосу України», авторам і читачам

ДОРОГІ ДРУЗІ!

Народження нової газети — завжди …тне явище у громадському житті. А вихід у світ першого номера газети Верховної Ради республіки — подія особливої значимості. Вона відкриває шлях до становлення преси Рад на Україні, засвідчує дальші кроки республіки по шляху демократії і гласності, утвердження реального суверенітету.

Наша Україна — прекрасна республіка і велика держава. Багата і непроста її історія. Щедра її земля. Мудрі і добрі живуть на ній люди, чиїми роботящими руками, розумом і талантом творяться всі матеріальні і духовні надбання.

Разом з тим немало у нас складних проблем і невирішених питань, відвертих труднощів і серйозних упущень, багато в чому пов'язаних з діяльністю органів влади як у центрі, так і на місцях.

Тому, щиро вітаючи «Голос України», колектив редакції, дописувачів і чита-… народженням нового видання і Но… роком, хотілося висловити побажання, аби усі ці животрепетні теми діставали належне відображення у публікаціях газети. Щоб на її сторінках знаходилось місце і для висвітлення того хорошого, що є у різних сферах економіки і культури, і для викриття недоліків, і для творчих дискусій та плідного обміну думками і ідеями з найпекучіших наших проблем.

А головне, що хотілося б побажати новому виданню,— передусім домогтися довіри, поваги і підтримки читачів. Для цього важливо, щоб «Голос України», який народився в такий складний, переломний час, з першого ж свого номера взяв вірний тон, став справжньою трибуною гласності не лише для народних депутатів, а й мільйонних мас трудівників. Щоб усією силою свого друкованого слова він відстоював соціальну справедливість, захищав інтереси республіки і її громадян, працював на консолідацію всіх здорових сил суспільства.

У нашому народі здавна говориться, що найдальше чути голос правди. Хай же чисто й лунко звучить «Голос України»! Хай доносить він слово правди про нашу республіку, її народ до всіх, хто живе на Україні і за її межами.

ПРЕЗИДІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР.

З НОВИМ РОКОМ!

В останні хвилини 1990 року Президент СРСР М. С. Горбачов виступив по Центральному телебаченню з Новорічним зверненням до радянського народу.

КРОКИ НАЗУСТРІЧ

У Мінську напередодні Нового року, 29 грудня, Голова Верховної Ради України Л. М. Кравчук та Голова Верховної Ради Білорусії М. І. Дементей підписали Договір між Україною і Білорусією.

Обидві високі сторони охарактеризували цей історичний документ як винятково важливий крок у політичній та економічній стабілізації, до якої прагнуть суверенні республіки-держави, народи яких ще з часів Київської Русі єднали дружба і братерство.

Матеріал нашого спеціального кореспондента Світлани Писаренко про цю подію читайте у наступному номері.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради Української РСР

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:
Олександр БІЛИК заступник редактора
Анатолій ГОРЛОВ заступник редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН УРСР
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ
Леонід САМОЙЛЕНКО заступник редактора
Борис СИДОРЕНКО заступник редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ
Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

Адреса редакції:
УРСР, 252047
Київ-47, вул. Нестерова, 4
телефон для довідок:
441-88-27
код Києва (8-044)
Рукописи не рецензуються і не повертаються
Думки авторів публікацій у «Голосі України» не завжди співпадають з точкою зору редакції.

Індекс 60955.
Тираж 165.600
Передплатна ціна на рік 19 крб. 60 коп.

ЯКОЇ УКРАЇНИ

Розмова головного редактора «Голосу України» С. М. Правденка з Головою Верховної Ради Української РСР Л. М. Кравчуком

— Леоніде Макаровичу, у році, який минув, Вас обрали Головою Верховної Ради республіки. Що вважаєте головним своїм здобутком на цій посаді, а що, можливо, невдачею?

— Про здобуток важко говорити. Здобутки — це тоді, коли в суспільстві стає краще. Як це не прикро, поліпшити ситуацію не вдалося, життя людей стає все складнішим.

— Але все ж таки Вам вдалося, як на мою думку, роботу Верховної Ради певною мірою направити у конструктивне русло.

— Я інколи, коли сам з собою, пропускаю всі події через свою свідомість, бачу — скільки ж ми разом пережили. Коли йду до Верховної Ради, на сесію, то в мене одне тільки бажання: зберегти Верховну Раду. Яку б оцінку їй не давали, вона заслуговує на те, щоб її поважали. Нам вдалося значущі документи прийняти. Декларацію, Закон про економічну самостійність, Земельний кодекс, Закон про пріоритетний розвиток села, про міліцію. Можна назвати ще низку законів, постанов, які свідчать: Верховна Рада працює і приймає документи, які потрібні народу. Інша справа, коли ж почнеться реальна віддача від цих документів. Але це вже залежить від усіх Рад, від усього народу.

Через з'ясування позицій різних політичних партій ми продовжуємо виходити на конструктивну роботу. Вважаю також найбільшою заслугою нашої Верховної Ради, усіх нас, що ми не допустили пролиття крові. А небезпека така була. Пам'ятаєте, на початку жовтня зібралися і студенти, і учні, і жінки, я виходив до них і бачив, які вони збуджені.

А з іншого боку — міліція, озброєні люди, теж вимотані, теж на грані... Одна помилка і... Мені казали: «Давай команду, наведемо порядок». Відповідав: «Я цього не зроблю». Дорікав дехто: влада ж має бути сильною.

— Можливо, різні у людей критерії, що таке сильна влада? Може, сильна — це і є спокійна, впевнена влада, яку неможливо спровокувати?

— Влада має бути авторитетна. Як це так: нічого для народу не зробивши, та й застосувать силу?! Народ збуджений перебудовою, свідомість у декого здеформована. А ще ж накипи, які дала наша історія. Коли б я міг сказати, що ось, подивіться, ми досягли поліпшень, рухаємося й далі, а певна частина людей тисне, заважає. Але ж досягнень — катма, людей, отже, можна зрозуміти. Не вистачає елементарних продуктів харчування, бракує одягу, житла — все це не сприяє стабільності, збуджує. Народ не вередує, його претензії до влади справедливі. Хоча я знаю, що за справедливо збудженими людьми стоять ті сили, які сьогодні не хочуть того, щоб був спокій і було добро. За актами голодування, за деякими групами студентів стоять політичні сили, які мають свої цілі. Сильна влада — це та влада, яка стоїть на законі і забезпечує виконання закону.

— Вам не здається, Леоніде Макаровичу, що сили, які донедавна ще не мали ніякого впливу на державну владу і звинувачують комуністів у помилках, самі вже наробили помилок? Зокрема, їх політика багатьох людей налякала, спричинилася до формування у них спотвореного уявлення про суверенітет України, відштовхнула від нього.

— Це тактична помилка, але це й стратегія життя тих сил. Ця стратегія народжувалася не у 1985 році, коли люди, про яких ви кажете, почасти прийшли до влади, вони ще в 60-і і 70-і розпочинали свою діяльність. Я не можу позаздрити їм за ті часи, коли ця діяльність не була можливою, не було демократії, яку маємо зараз. Тепер можливості є, і вони виявляють свою стратегію, свою політику, вона в корені їхньому, і сказати, що вони вже могли б її змінити, — не можна. Коли взяв якусь ноту, то маєш її тягнути. Чому є багато людей, які бояться тої суверенності, яку пропонує їм парламентська опозиція? Ця суверенність, вважають вони, для українців. І перед ними одразу виникає запитання: а що ж ми, а що ж з нами? Підстави для таких запитань є: ситуація в Прибалтиці, в Молдові з некорінними націями всім відома. У нас, слава Богу, не дійшло до таких перекручень, до такого нехтування правами людини. Але люди думають: якщо завтра владу матимуть ті, хто прославляє Бандеру й Петлюру, що ж тоді станеться з нами? Процеси в Криму, в деяких інших регіонах — підтвердження тої тривоги.

Переконаний, на Україні може бути тільки рівність всіх людей, тільки суверенність для всіх, можливість розвитку культури, соціального розвитку для всіх. І чисельних, і малочисельних націй. Інакше не може бути! Інакше ми розхитаємо цей величезний човен — Україну, державу європейського масштабу. І тоді взагалі всі процеси — і найреальніші, і найдемократичніші, і найпередовіші — припиняться. Бо з одного боку консерватори, а з іншого й новоявлені демократи вже прагнуть диктатури, особливих повноважень.

Думаю, телебачення зробило велику справу, весь час показуючи роботу пленарних засідань. Зараз, коли звертаюсь до виборців, вони кажуть, що кожного депутата знають. Не тільки на прізвище, а й те, як він думає, що він захищає, що робить. Я не хочу цим сказати, що про нас з вами тільки позитивна думка. Просто люди знають, хто є хто.

— Найвизначніший документ парламенту, все ж таки прийнятий першою сесією, безперечно — Декларація про державний суверенітет. І ось друга сесія. Ратифікуємо Договір з Росією. Мені здається, не всі люди й досі зрозуміли його значення. А як Ви оцінюєте ці документи? Вони — вияв реального суверенітету чи просто «парад суверенітетів», як інколи говорять?

— Це реальні кроки, але важкі, вкрай важкі. Є й елементи ейфорії, нашого бажання, забігання вперед. Ми не завжди враховуємо розстановку політичних сил, ситуацію в суспільстві. Але в основному, в головному напрямі — то є реальні кроки до реального суверенітету. І вже на другій сесії ми як про само собою зрозумілі речі говорили про захист свого ринку, про республіканське держзамовлення. Тобто, стаємо на шлях реального суверенітету. І купони, як би до них не ставитись, також захист реального суверенітету. Ми захистили республіку, споживача. Порівняйте, скажімо, життя в Києві, Ленінграді, Москві, в деяких інших містах. Коли хтось приїздить до нас, то каже: все-таки у вас краще. Нас критикували, мене хрещеним батьком купонів й досі називають, але люди зрозуміли нас: іншого виходу не було. Так, це адміністративний метод. А треба йти до ринку. Але йти розважливо, крок за кроком, враховуючи реалії. Зараз, наприклад, гостре питання — зарплата лікарів і вчителів. Вона нижча, ніж середньореспубліканська. А на рахунках підприємств сьогодні 24 мільярди карбованців. То хіба ж ми не можемо знайти кошти, які лежать без реального руху, щоб дати цим людям можливість жити краще? Ну чому ми, суверенна Україна, не можемо цього зробити? Можемо, і на сесії це зробимо. Переконаний, депутати підтримають цей захід. А візьміть село — ми ж знайшли кошти на його потреби, на розвиток. А коли б не мали Декларації, Закону про економічну самостійність, ми б ніколи цього не зробили. І про пенсіонерів потурбуємось, хто б нас не кивав. Бо скажіть, будь ласка, де в світі є уряд, який не захищає свого народу? Де є влада, яка живе за принципом: спочатку всім, а те, що лишиться, — своєму народові? Така влада в демократичному спільстві не протримається. Її зметуть. Це ще в нас народ терпеливий. Ми мусимо на перше місце ставити, якщо ми влада українська, добробут народу України. Зовсім не хочу сказати, що це означає ізоляцію українського народу. Це просто перший обов'язок уряду. А от все інше — на взаємовигідних стосунках. Ще ж ніхто не дав точної відповіді, скільки все ж таки наша Україна дає у союзну копилку, а скільки є в неї? Мусимо порахувати точно, у цивілізованих цінах. А то складається враження, що є центр, до якого десь з неба падають кошти, що республіки дають менше цьому центрові, а він роздає більше. Звідки ж бере?

Складність в тому, що система цін, система оподаткування необгрунтовані. Вони будувались на адміністративній основі, а не на ринковій. Тому й ніхто не знає, скільки хто віддає. А в людей складається враження, що центр усім допомагає. А ми всі, що ж, нероби й жебраки у нього? Кожна республіка йде туди, де сидять добренькі дяді, попросить, покланяється, вони й дають. А з яких припасів?

— Мабуть, певною мірою якась частка істини є й тут. Продавалася й продається за кордон значна кількість російської нафти, газу, лісу. Чимало нашої сировини, продукції сільського господарства йде до центру. А він — наділяє. Але сьогодні Росія каже центрові — зась, я сама господарка своїх багатств. І правильно каже. Тобто, змінюються позиції республік.

— Але коли ви поставили питання, то давайте за світовими цінами й зробимо облік, як належить, що Україна дає, що інші дають. Тоді буде й інше розуміння. А то складається враження, що ми отут на Україні розбещуємо самі себе, не забезпечуємо, що нам хтось дає. Це ж неправда. От ви про нафту сказали. І я теж собі думаю: а невже Росія для того йде в Союз, щоб комусь щось задарма віддавати? Ні. Росія теж починає знати собі ціну.

Питання треба ставити, зокрема, так: 65 відсотків союзного цукру виробляє Україна, 45 відсотків олії — Україна. А це ж вкрай важливі продукти. Я вже не кажу про молоко, про інше. Ми — не утриманці. Споконвіку багата Україна з трудолюбивим народом, який виробляє стільки продукції, не може бути утриманцем Союзу з мінусовим сальдо.

НАМ ХОЧЕТЬСЯ

— Тобто, нам є що запропонувати, щоб було за що купити.

— Так. Не повинно бути, що ми приходимо і просимо. Ні. Ми повинні працювати, як належить працювати людям. Ніхто нікому нічого даремно давати не буде, утриманцем бути — сором, і сором навіть, що нам хтось допомагає харчами з-за кордону, хоча і з гуманних мотивів. Ми трудолюбивий народ, який живе на Україні. Працелюбність українців, росіян, євреїв, поляків, угорців, всіх інших народів, які живуть на Україні, сумнівів не викликає. Я працював у Чернівецькій області. Там — повний інтернаціонал. І всі працюють, і створюють красу, багатство. Отже, ми можемо обмінювати свій товар з іншими республіками, зі світом на взаємовигідних стосунках. Бути народом, який дає конкурентоспроможні вироби, продукує культуру, духовність і постає перед світом як великий народ, гордий своїми ділами, своєю працею. Це і є нормальне життя.

— Тоді й серед наших народів, між найближчими сусідами, росіянами, українцями, всіма іншими, буде більше взаємоповаги один до одного.

Бо коли не відома інформація про те, хто, кому, що дає й бере, то це й породжує нетерпимість, зневагу між народами.

— Розумієте, звідси й нерозуміння самого Союзного договору. Ми — за Союз. Але за який? За Союз — горизонтальних зв'язків. За зміцнення економічних, інших зв'язків, будівництво нових конструкцій нового Союзу. Послухаємо людей, що вони скажуть шляхом референдуму. Але ж треба запропонувати народові такий проект, щоб, голосуючи, люди знали: йдеться про документ історичний, який дасть нам свободу, дасть не тільки права політичні, економічні, права людини, а й допоможе жити, працювати і нікому не кланятись, жити, як належить цивілізованим людям.

— Щодо Союзного договору. Я думаю, що ми маємо передати в Союз якомога менше функцій. Скажімо, екологію, оборону, космічні дослідження — й більше нічого.

— Моя позиція полягає в тому, що кількість функцій — це не є константа. Те, що ми віддамо, приміром, в 1991 році, не означає, що так воно буде і в 2000 році. Це буде змінюватись. Сьогодні ж ми повинні передати те, що нам економічно вигідно передати. Для того, щоб забезпечити і спокій, і оборону. Не просто так, не механічно до цього підходити. Мають бути обгрунтовані розрахунки. Я попросив наш уряд їх зробити. Щоб побачити, показати, що ось це може вирішити тільки якась єдина для всіх структура, що вона це вирішить ліпше і забезпечить прогрес. А далі — ми розвиваємось, ми ж не можемо йти вниз. І побачимо, що ще перебере Україна безпосередньо на себе.

— А чи не краще не просто передати буквально кілька функцій, а утворити спільні програми з Союзом, з іншими республіками і виділяти для виконання цих програм не якийсь процент від прибутків України, а тільки під кошторис даних програм — цілком конкретні суми?

— Ви розумієте, хоч я знаю цю позицію, але не поділяю поглядів на ці спільні програми. Спільне — це означає, що буде якась спільна організація і республіки. Приходите ви в цю спільність. Ставите вигідне вам питання. А його ж за таких умов треба вирішити консенсусом. То ви цього ніколи не доб'єтесь, можете мені повірити. А якщо я завжди буду в меншості, то мені перестане бути цікавим і економічно вигідним бути в цій спільності. У мене не буде захисту. Кінець кінцем, це призведе до того, що нічого з цього не вийде. Я прибічник ось якого варіанту. Потрібно точно розмежувати, які повноваження, функції передати центрові. А далі вже його справа, він відповідає за це, узгоджуючи в принципових питаннях, якщо це стосується безпосередньо якоїсь республіки. То — його сфера діяльності. А ми лишаємо собі, скажімо, 80 процентів повноважень, і то вже наша сфера діяльності, наші закони, наша Конституція, і ніхто в це не втручається. Про що слід сказати чітко і ясно? Щоб під виглядом спільності центр не брав на себе зайвого. Треба мати своє і працювати, розвиваючи свої зв'язки. Торгові, економічні, культурні, духовні. Готувати кадри для такої роботи.

— Мені б хотілося бачити Вас на чолі суверенної держави, щоб Вас зустрічали у світі не так, як, скажімо, губернатора штату, а при розгорнутих прапорах і проходженні родів військ. Як зустрічають кожного керівника держави.

— Все це ще треба пройти. Мені чи іншому. Але це не залежить від того, в Союзі ми чи ні. Світ іде до інтеграції. І нам теж не треба шукати, скажімо, ринків нафти, ринків лісу тощо. На ринку Росії, України, Білорусії, Казахстану, Узбекистану, інших республік — вся таблиця Менделєєва, будь-яка сировина. Для чого ж купувати десь, коли можна налагодити нормальні зв'язки і жити, перетворюючи сировину у велике багатство, окультурене працею. І разом з тим ми можемо бути суверенною державою і стати перед світом як суверенна держава.

Ось дивлюсь на сесію. Бачу: люди не звикли до того, що, скажімо, Голова Верховної Ради України або Голова уряду їде кудись з візитом як керівник держави. Вони ж завжди їздили тільки у складі союзних делегацій. Тобто, Голова парламенту ніколи не представляв Україну як державу. І тепер, коли ми винесли на сесію постанову про напрями розвитку зовнішньоекономічної діяльності України, ви бачили, як у залі було це сприйнято, з якою насторогою. Діють певні стереотипи. Люди думають, що то кроки до розриву із Союзом. Та нічого подібного. Тільки тоді буде міцний Союз, коли будуть міцні держави. Не вихід з Союзу, а єднання — економічне, з інтеграцією структур, навіть політичних. І це ні в якому разі не означає безправність. Так вже не буде, щоб на нашій території будували, скажімо, атомну станцію, а ми не могли заборонити. Щоб розташовували підприємства такі, які нам не потрібні. Щоб змінювали структуру промисловості чи сільського господарства, нас не питаючи. Це і багато іншого — тільки нам вирішувати. Безправні республіки з формальними атрибутами влади у вигляді Конституцій, прапорів і т. д., але без реальної влади — то минуле. Такий стан речей, по суті, і став одною з причин того, що і ми, і всі інші республіки, і весь Союз знаходимося у нинішньому становищі. У людей втратилась віра, віра в працю, віра в свободу, віра в демократію, віра в право, в те, що ти є господар на своїй землі. Тепер — повертати це треба. Проблем багато. Сьогодні наша промисловість структурно переобтяжена. У нас будували заводи, бо, мовляв, є комунікації і т. д. Тепер будемо виходити з доцільності для республіки.

— Леоніде Макаровичу, Ви лідер парламенту, обраний більшістю. Комуністами і тими, хто їм симпатизує. Як Ви вважаєте, яку роль виконує Компартія України, найчисленніша і найзгуртованіша сьогодні, як би її не критикували, у становленні саме реального суверенітету?

— Коли я працював у Центральному Комітеті, то підтримував позицію, що Компартія України повинна мати власний Статут і Програму. І мав багатьох однодумців. І з'їзд партії прийшов до цього. Бо комуністи зрозуміли: якщо Компартія України не буде мати своєї власної програми, свого власного Статуту, вона не зможе до кінця відстоювати суверенність республіки. З'їзд засвідчив, що Компартія України стала партією суверенної України. Це не означає, що вона відмежувалась від загальнопартійного процесу. Бо є загальна ідея — ідея соціалістичного вибору, є загальна ідея програми всієї нашої партії. Але ми сказали, що саме будемо відстоювати і кого представляти.

Ще на першому етапі з'їзду і до цього на Пленумі ми прийняли заяву про суверенність України. Ще коли інші нічого офіційно не оголошували. Якщо ви порівняєте нашу Декларацію із раніше прийнятою на з'їзді заявою, то знайдете там дуже багато спільного.

Це свідчить, що комуністи України за суверенність, тільки вони хочуть, щоб ця суверенність набувалась поступово. І не засобами нетерпимості.

Комуністи — за реальний розрахунок розстановки політичних сил, врахування реальної ситуації, реальних зв'язків: культурних, економічних, соціальних. Щоб не розривати по живому, а прибрати те, що віджило і заважає. Залишиться, таким чином, життєстійке. Це — нормальний процес. Я не хочу сказати, що всі комуністи думають однаково. Компартія України — це три мільйони людей. Але більшість у партії — за прогресивні рішення. Як Голова Верховної Ради буду захищати прийняту Декларацію, скільки в мене вистачить сил. Розраховуючи і на підтримку парламенту, і своєї партії.

Ви говорили, я пам'ятаю, на сесії, що демократичний процес в партії вже привів до того, що кожен її член має свою думку і відстоює її. Ті, хто подумав, що Компартія здалася і вже не підніметься, помилились. Це сила, реальна сила. Комуністи в уряді, в Радах, в колективах. Дійсно, щось вилущиться, щось відпаде, але залишиться те прогресивне, що має бути.

— Мої надії теж з цим пов'язані. На одній з телепередач «Депутатського каналу» був такий запит: 1654 рік — Договір з Росією Богдана Хмельницького, 1990 рік—Договір з Росією, підписаний Леонідом Макаровичем Кравчуком. То чи не будемо ми, питав глядач, вулиці називати іменем Л. М. Кравчука. Я відповів, що заперечую. Бо Договір з Росією 1990 року — дійсно історична подія. За часів Богдана Хмельницького йшлося про протекторат Росії над Україною, а тепер маємо Договір рівноправних.

— Не знаю, як там буде з вулицями, але Договір той — велика подія. Він в історії лишиться. Це не парад суверенітетів, і смішки центральної телепрограми «Намедни» були зовсім недоречними. Та, зрештою, сміється той, хто сміється останнім. Ми уклали реальний політичний і економічний союз двох суверенних держав. І цей Договір працює. Нам з Єльциним, Фокіну з Силаєвим стало значно легше вирішувати взаємні проблеми, встановилися справді ділові контакти. Дзвонимо один одному, знаходимо спільну мову. Далі підемо вглиб. Укладуть договори підприємства — і буде нормальна робота. Це,

(Закінчення на 6-й стор.).

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ РСР ПО ПРЕСІ

СВІДОЦТВО
про реєстрацію періодичного друкованого видання

Серія КП № 1
Дата реєстрації 18 вересня 1990 р.
Назва видання Голос України (українською мовою)
(мовою оригіналу)
(в українській транслітерації)
Вид видання газета (журнал, газета і т. ін.)
Мова (мови) видання українська

Шановним нашим передплатникам, усім друзям, читачам і авторам «Голосу України»

Це новорічне привітання і звернення хочеться почати словами найщирішої вдячності тим нашим друзям, з якими ми виходимо на дорогу — 132 тисячам передплатників «Голосу України». Ми високо цінуємо вашу довіру до нас, адже ви передплатили газету, якої ще ніхто не бачив. Ми зробимо все, що в наших силах, аби не обманути вашого довір'я і надалі завойовувати собі нових друзів. Ми розуміємо, що зробити це можна тільки в один засіб — писати правду, якомога об'єктивніше відображати ті складні процеси, що відбуваються на Україні.

Ми будемо прагнути, щоб «Голос України» звучав на своїй ноті, не користуватися кимось скомпонованою партитурою, а мати лише одну мету — пошуки істини.

Ми ще не можемо сказати, що на сьогоднішній день редакція має все необхідне для оперативного висвітлення подій. Сучасні засоби зв'язку та обладнання — все це ще на підході. Налагоджування контактів з незалежними журналістами Заходу для отримання інформації з першоджерел — ще тільки розпочалося. Далеко не в усіх областях України є сьогодні наші повноважні представники — власні кореспонденти. Добір кадрів триває.

Але з кожним днем, з кожним номером ми міцніше ставатимемо на ноги, вдосконалюватимемо вашу і нашу газету. Наші ідеали — суверенітет України, загальнолюдські цінності, захист прав трудової людини, повага до всіх націй, які населяють Україну. Немає для нас ні елліна, ні іудея, а є — людина.

Хай щастить вам, дорогі наші друзі і читачі, у Новому році, хай усміхнеться доля прекрасній нашій єдиній матері-Україні.

Колектив «Голосу України».

КОРОТКО З ЛИСТІВ

«Один з народних депутатів висловився: «Ми хочемо жити «по-американськи, а працювати по-радянськи». Але це неможливо! Прошу дати розпорядження засобам масової інформації розповідати більше не як «вони» живуть, а як «вони» працюють...»

А. РЕЗНІКОВ.
Київ.

«Хотілося, щоб газета була цікава не тільки для депутатів з «команди 239», а й для всіх. Щоб там були хороші поради для дітей, чоловіків і жінок».

А. ЛЮБОГЛЯДЕНКО.
Київ.

«Вірю, що газета буде голосом українського народу, боротиметься за свою незалежну державу».

І. ПОНОМАРЕНКО.
с. Триліси Фастівського району Київської області.

«Сподіваємось, що «Голос України» буде парламентською газетою, незалежною від ідеологічних штампів та від будь-якої партії».

М. СТРАХОЛЄТ.
Тернопіль.

«Маю надію, що ваша, тобто моя газета, знайде місце у серцях і душах читачів. Світлого їй шляху! Щасливої вам дороги, здоров'я, сил і творчого натхнення».

Ф. МАРЧЕНКО.
Харків.

Парламентський прогноз

ВАМ ПОСМІХНЕТЬСЯ ФОРТУНА

Прогноз, навіть погоди, — справа невдячна, а прогноз парламентський — тим паче. Бо на нашу рідну Раду, як, до речі, й на інші, то цунамі навертає, то дев'ятий вал. Штилю не буває. І це добре. Тільки от нехай стихійні лиха все ж таки обминають.

Різдвяні канікули, якими відзначається не тільки наш український парламент, а й інші, зокрема англійський, завершаться для вас, шановні, щонайбільше через добу. Бо депутатських обов'язків ой як багато. Отож, спокою, такого жаданого, не матимете не те що на канікулах, а й упродовж усіх чотирьох з половиною років. Щоправда, коли виборці висловлять вам довір'я під час референдуму нинішнього року. Проте, вірю, висловлять. Бо, хоч і летять на вашу адресу списи, здається, понои усі огріхи, ви все ж таки вивертаєте на шлях, проголошений Декларацією про державний суверенітет рідної неньки-України. А шлях подолає той, хто йде. Тож, дай вам, Боже, сили.

Впевнена, ви проймется толерантністю. Нікому — ні вам, ні студентам, ні виборцям не доведеться голодувати, байдуже, на знак протесту чи через брак їжі.

А ще скажу так. 20 січня у залі на вечірньому засіданні буде зареєстровано, ну, щоб не помилитися, 439 народних депутатів. Можливо, згодом парламент стане напівпрофесійним. Але закони і постанови ви прийматимете кваліфікованою більшістю, а не просто більшістю.

У 1991 році після прийняття парламентом нової Конституції України республіка почне справжній відлік своєї суверенності. Визнає її такою і Президент СРСР, жоден указ якого не торкатиметься постанов та законів, прийнятих українським парламентом.

Гадаю, з 20 січня у нашій Раді, скажімо, як у тому ж англійському парламенті, вживатимуться тільки парламентські вирази. Парламент і, зокрема Президія, все ж таки не стане однаковихислячою. Той, хто свого часу благословляв певні квоти, очевидно, поділяв думку Маргарет Тетчер, котра, впевнена, справила на вас, як політик на політиків, добре враження. А ця «залізна» леді за 11 років свого прем'єрства у країні демократії та багатопартійної системи визнавала, що сильна опозиція допомагає підтримувати хорошу форму. Тож нехай і вам, шановні парламентарі, посміхається, політична фортуна протягом стількох же років.

Втім, форму підтримує не тільки опозиція, а й виборці, де схваленням, а де критичним словом. Прислухайтеся. А ще, коли про форму, то, ясна річ, підтримує її тил. Для кожного це — сім'я, рідні та близькі. Нехай вони усі будуть здорові, розуміють вас і підтримують, нехай наберуться терпіння чекати. Нехай радують — кого дітьми, кого — онуками. А кому нехай у Новому році віддадуть руку і серце. Щасти вам!

Прогноз склала Світлана ПИСАРЕНКО, парламентський кореспондент.

ДЕПУТАТИ РОБЛЯТЬ ВИБІР

Остаточно вирішивши дилему — хто головніший: вождь чи маси — на користь останніх, ми забули, як на мене, один важливий нюанс. Не тільки маси висувають вождя (лідера, керівника), а потім керують і керуються ним, а й вождь може об'єднувати людей, вести їх за собою, усвідомивши і уособивши певні ідеї, погляди чи тенденції історичного розвитку. І люди йдуть за ним.

На Україні, яка зробила свій вибір, але все ніяк не наважиться на рішучі кроки шляхом оновлення, сьогодні такого лідера нема. Що й засвідчили результати опитування 291 народного депутата УРСР. Я запитував їх: хто для вас особисто найавторитетніший (найпопулярніший, найконструктивніший, найвиваженіший тощо) політик України за 1990 рік?

Найбільшу кількість — 92 голоси — набрала відповідь: однієї такої людини нема. Л. М. Кравчук, Голова Верховної Ради УРСР, відверто сказав: — Політики є тоді, коли є результати. Нема результатів — нема й політиків...

Депутати з Донбасу М. Півень та О. Стариченко найавторитетнішим політиком для себе назвали... український народ.

— Він вибрав нас, щоб ми робили справу, і вже котрий місяць терпляче спостерігає за нашими суперечками.

Хто є хто

Дійсно, народ терпить-таки...

Велику кількість персональних голосів набрав Ігор Юхновський, Голова комісії з питань народної освіти і науки, лідер Народної Ради, опозиції в парламенті. Найпопулярнішим став Леонід Кравчук. Далі місця в десятці розподілилися так: Вітольд Фокін, Станіслав Гуренко, Левко Лук'яненко, Михайло Горинь, Борис Олійник, Вячеслав Чорновіл, Олександр Мороз, Володимир Яворівський.

Отже — Ігор Рафаїлович Юхновський, Червоноармійський виборчий округ № 263, що на Львівщині. 1925 року народження, безпартійний, закінчив Львівський держуніверситет ім. І. Я. Франка, фізик, академік АН УРСР.

Має дружину, двох дітей і двох онуків. Хобі — живопис, має кілька власних картин. Любить спорт. І не лише на словах — щодня зранку бігає. Особлива прихильність — гірськолижний спорт.

— Ігоре Рафаїловичу, якою має бути Україна в новому році, щоб в ній нарешті остаточно встановилася злагода?

— Вона має бути демократичною, ліберальною державою із соціалістичним і з капіталістичним укладами в розумній пропорції, яка б сприяла піднесенню її господарства. І бути взірцевою правовою державою щодо терпимості до різних культур, націй, політичних уподобань.

— А яким шляхом можна цього домогтися в нинішній складний час?

— А він і має бути складним, бо ми живемо в переломний момент. Але я переконаний, що переможе здоровий глузд: парламент буде служити урядові, уряд — прислухатися до парламенту, а разом вони працюватимуть для народу України. Я переконаний, що парламент об'єднається навколо генеральної лінії — суверенітету України в складі співдружності суверенних держав, — і народ його підтримає.

ЗГОДЬТЕСЯ, непогане новорічне побажання. Чому б до нього не прислухатися.

Опитував спецкор «Голосу України» Володимир СКАЧКО.
На фото: Ігор Юхновський.

Про що говорять

НА КОРДОНІ ВСЕ СПОКІЙНО

У Києві та інших містах республіки ширяться чутки, що із введенням Закону про в'їзди та виїзди з СРСР зросте кількість бажаючих, і насамперед на Закарпатті, відвідати сусідні країни або ж навіть туди емігрувати, в тому числі в ЧСФР.

На кордоні побував наш влас. кор. **Микола ГОРВАТ.** От що він повідомив:

— У чехословацьких засобах масової інформації справді звучали виступи про необхідність бути готовими до прийняття в СРСР Закону про в'їзди та виїзди. Проте практичних кроків у цьому напрямку не помічається. Відвідав кілька населених пунктів Міхаловецького округу Східно-Словацького краю, розмовляв із працівниками магазинів, готелів. Конкретних вказівок щодо підготовки до прийому громадян із СРСР їм не надходило. Ніде не помітив також, аби зводили табори для біженців. Не підтвердив інформацію про збільшення

За чашкою кави

«КОЗА» — МІЛЬЙОНЕР

От і вступив у свої права рік Кози. Як не крути, а обійти увагою цю подію неможливо. Всі ж газети згадають про це, і ми теж вирішили шукати козу. А вона виявилася поруч — на шостому поверсі видавництва «Радянська Україна». Так, так, маю на увазі газету «Комсомольское знамя», яку називають просто — «КоЗа». До її редактора **Володимира КУЛЕБИ** я і напросився на чашку кави.

— Володимире, вихід «КоЗи» на мільйонний тираж — подія непересічна. Усі помітили її?

— Аякже. У деяких виданнях із заздрістю навіть. Але для нас головне — думка читачів. Наш колектив вдячний всім, хто нас підтримав і морально, і грошима.

— Мільйонний рубіж і рік Кози — збіг?

— Взагалі-то ми розраховували вийти на нього у 1992 році.

— А все звалилося на вас раніше...

— Та не на нас, а на тих, хто намагався обмежити вплив газети. Та й зв'язківцям доведеться орендувати ескадрилью літаків. А у Луганськ, де у нас найбільше передплатників, доведеться півтора літака посилати...

— Мабуть, ці клопоти приємні. Тим більше, що вони не ваші. А в чому все ж феномен «КоЗи»?

— По-перше, у професійній майстерності журналістів. По-друге, ми намагалися завжди бути об'єктивними і не підключалися до тих сумнівних кампаній, які санкціонувалися Єгором Лигачовим та іншими.

— «КоЗа» осмілилася мати власну думку і щодо указів Президента, і щодо палких промов тих, хто турбується про народ з трибун партійних з'їздів, і навіть з генералом на дуель вийшла. Як на це реагує телефонна «вертушка»?

— Не повірите, вже рік мовчить. Та для нас важливіше реакція читачів. Вони підтримують газету.

— Володимире, вашу газету лають і зліва, і справа...

— ...І дуже часто...

— ...А редактор не вийшов з партії, щоб бути зовсім незалежним?

— А навіщо? Партійність не заважає писати Правду. Може і вийду з партії, але після членів Політбюро...

— Не думаєте міняти «КоЗу» на іншу назву?

— Колектив за, а я — проти. І ось чому. Приміром, назвемо газету «Молодіжний кур'єр», то хто про це знатиме. Люди шукають у кіосках саме «КоЗу». На назву вони увагу не звертають. Головне — зміст.

— Володимире, а чим порадує «КоЗа» у свій рік?

...ТАТИ РОБЛЯТЬ ВИБІР

...ваши ди-
...ловніший:
...а користь
...и, як на
...й нюанс.
...исувають
...ерануються
...же об'єд-
...ів їх за
... і усо-
...гляди чи
...о розвит-
...ним.
... зробила
...ніяк не
...чі кроки
... сьогодні
... Що й
...ти опи-
...нього де-
...запитував
...исто най-
...популяр-
...тивніший,
...) полі-
...0 рік?
...сть
...а відпо-
...одини не-
... Голова
...СР, від-
...олітики
...ти. Не-
...ема й по-
...су М. Пі
...енко най-
...політиком
... українсь-
...ас, щоб
... і вже
...ляче спо-
... супереч-

— Хто є хто —

Дійсно, народ терпить-таки...

Велику кількість персональних голосів набрав Ігор Юхновський, Голова комісії з питань народної освіти і науки, лідер Народної Ради, опозиції в парламенті. Найпопулярнішим став Леонід Кравчук. Далі місця в десятці розподілилися так: Вітольд Фокін, Станіслав Гуренко, Левко Лук'яненко, Михайло Горинь, Борис Олійник, Вячеслав Чорновіл, Олександр Мороз, Володимир Яворівський.

Отже — Ігор Рафаїлович Юхновський, Червоноармійський виборчий округ № 263, що на Львівщині, 1925 року народження, безпартійний, закінчив Львівський держуніверситет ім. І. Я. Франка, фізик, академік АН УРСР.

Має дружину, двох дітей і двох онуків. Хобі — живопис, має кілька власних картин. Любить спорт. І не лише на словах — щодня зранку бігає. Особлива прихильність — гірськолижний спорт.

— Ігоре Рафаїловичу, якою має бути Україна в новому році, щоб в ній нарешті остаточно встановилася злагода?

— Вона має бути демократичною, ліберальною державою із соціалістичним і з капіталістичним укладами в розумній пропорції, яка б сприяла піднесенню її господарства. І бути взірцевою правовою державою щодо терпимості до різних культур, націй, політичних уподобань.

— А яким шляхом можна цього домогтися в нинішній складний час?

— А він і має бути складним, бо ми живемо в переломний момент. Але я переконаний, що переможе здоровий глузд: парламент буде служити урядові, уряд — прислухатися до парламенту, а разом вони працюватимуть для народу України. Я переконаний, що парламент об'єднається навколо генеральної лінії — суверенітету України в складі співдружності суверенних держав, — і народ його підтримає.

ЗГОДЬТЕСЯ, непогане новорічне побажання. Чому б до нього не прислухатися.

Опитував спецкор «Голосу України» Володимир СКАЧКО.

На фото: Ігор Юхновський.

— Новини з усієї України —

ФІЛЬМ ДЛЯ ВУЗЬКОГО КОЛА!

ЗАПОРІЖЖЯ. Місцеве інформаційне комерційне агентство на замовлення обласної організації товариства «Меморіал» знімає публіцистичний фільм «Где так вольно дышет человек?» — про жертви сталінських репресій 30—50-х років. У тій немилосердній м'ясорубці загинуло понад сімнадцять тисяч запоріжців. Стрічка до лютого може вийти на голубі екрани передплатників агентства. Спонсор фільму — обласна організація Фонду милосердя і здоров'я.

До речі, за ініціативою запорізького «Меморіалу» міськвиконком прийняв рішення про встановлення пам'ятника та створення музею жертв сталінізму ... місці, де розташовувалося управління НКВС.

Олександр МИХАЙЛЮТА, власний кореспондент «Голосу України».

ДЕЛІКАТЕСИ НА ЗАМОВЛЕННЯ

ОДЕСА. Різноманітні делікатеси — копчені ковбаси, балик, корейка, сало — жителі Красноокнянського району віднині можуть виготовляти не в примітивних домашніх умовах, а на міжгосподарському підприємстві по заготівлі, переробці та реалізації продукції.

Напередодні Нового року цим скористалося багато власників домашніх ферм. Нерідко замовлення сягали сотень кілограмів, чого вистачило й на продаж і для ...

...ВО...К, власний кореспондент «Голосу України».

— Замість тосту —

...Шампа...

Пам'ятаєте, як у застійні часи, коли все стояло на полицях магазинів і бери скільки хочеш, зустрічали Новий рік? На годиннику ще дванадцятої немає, а нетерплячі вже спішать за стіл і волають:

— Шампанського!

Це було, було...

А потім — горезвісний антиалкогольний Указ. Він призвів до того, що сьогодні в країні за рік виробляється у середньому лише по 200 грамів шампанського на душу населення.

— А як у нас, на Україні? — запитую начальника управління по вдосконаленню виноробства Укрплодоовочпрому **В. ФУРКЕВИЧА.**

— Якщо з 1984 року виробництво усіх вин зменшилося майже удвічі, то шампанського та ігристих вин торік досягло 48,5 мільйона пляшок, що на 600 тисяч більше, ніж до Указу.

— Чому ж їх не видно у магазинах?

— То вже запитання до міністра торгівлі республіки. На Україні нині діють сім заводів шампанських вин. Виробничий потенціал їх значний. Однак через штучно створені проблеми вони перебувають у великій скруті. За останні п'ять років через адміністративне головотяпство площі виноградників скоротилися у нас на 49,3 тисячі гектарів. У першу чергу вирубували виноград шампан-

ських сортів...
і при цій сир...
пускати ігрис...
вистачає пля...
кеток, фольг...

— Так і ...
винами теж ...
дають, що к...
Києва Р. Ні...
його пригості...
«Оксамитом ...
дове! — ви...
президент С...
все!». І ніби ...
вже пізніше ...
виводить з ...
нукліди і том...
цісну екіпаж...
водних човні...
цям» воно п...

— Що пр...
гадка! А сух...
во червоні, ...
ні. Але у...
ти нічого. Н...
антиалкоголь...
же постраждо...
ти винограду...
цтво «Окса...
скоротилося ...
245 тисяч д...
літрів. А на ...
ні — у Хер...
— воно тепе...
не виробляєт...

— Про що говорять —

...ДОНІ ВСЕ СПОКІЙНО

...містах рес-
...тики, що із
...про в'їзди
...росте кіль-
...насамперед
...вати сусід-
...навіть туди
...у числі в

На кордоні побував наш влас. кор. **Микола ГОРВАТ.** От що він повідомив:

— У чехословацьких засобах масової інформації справді звучали виступи про необхідність бути готовими до прийняття в СРСР Закону про в'їзди та виїзди. Проте практичних кроків у цьому напрямку не помічається. Відвідав кілька населених пунктів Міхаловецького округу Східно-Словацького краю, розмовляв із працівниками магазинів, готелів. Конкретних вказівок щодо підготовки до прийому громадян із СРСР їм не надходило. Ніде не помітив також, аби зводили табори для біженців. Не підтвердив інформацію про збільшення особового складу прикордонників та митників і старший офіцер КПП «Вішне Нємецкє». «Жодних інструкцій щодо цього не було», — твердо запевнив він.

Начальник окремого контрольно-пропускного пункту підполковник О. Варнавський теж був лаконічним:

— Ніяких даних з порушенних питань у моєму розпорядженні немає.

Ужгород.

— За чашкою кави —

...ОЗА» — ...ЛЬЙОНЕР

...свої права
...ти, а обій-
...неможли-
...давоть про
...али шукати
...на поруч
...рсі видав-
... Україна».
...вазі газету
...яння», яку
... — «КоЗа».
...олодимира
...ся на чаш-

... вихід
...ний тираж
...на. Усі по-

...еяких ви-
... навіть.
...не — дум-
... колектив
...ас підтри-
... грошима.
...рубіж і

...и розра-
...ього у

...юся на вас

... а на тих,
... обмежити
... зв'язків-

цям доведеться орендувати ескадрилью літаків. А у Луганськ, де у нас найбільше передплатників, доведеться півтора літака посилати...

— Мабуть, ці клопоти приємні. Тим більше, що вони не ваші. А в чому все ж феномен «КоЗи»?

— По-перше, у професійній майстерності журналістів. По-друге, ми намагалися завжди бути об'єктивними і не підключалися до тих сумнівних кампаній, які санкціонувалися Єгором Лігачовим та іншими.

— «КоЗа» осмілилася мати власну думку і щодо указів Президента, і щодо палких промов тих, хто турбується про народ з трибун партійних з'їздів, і навіть з генералом на дуель вийшла. Як на це реагує телефонна «вертушка»?

— Не повірите, вже рік мовчить. Та для нас важливіше реакція читачів. Вони підтримують газету.

— Володимире, вашу газету лають і зліва, і справа...

— ...І дуже часто...

— ...А редактор не вийшов з партії, щоб бути зовсім незалежним?

— А навіщо? Партійність не заважає писати Правду. Може і вийду з партії, але після членів Політбюро...

— Не думаєте міняти «КоЗу» на іншу назву?

— Колектив за, а я — проти. І ось чому. Приміром, назвемо газету «Молодіжний кур'єр», то хто про це знатиме. Люди шукають у кіосках саме «КоЗу». На назву вони увагу не звертають. Головне — зміст.

— Володимире, а чим порадує «КоЗа» у свій рік?

— Це вже секрет. Слідкуйте за газетою.

— Що можете побажати колегам з «Голосу України»?

— Швидше сягнути 300-тисячного рубежу в передплаті.

— Чому саме 300 тисяч?

— Я прийшов в «КоЗу», коли вона мала 170 тисяч. Що не робили, які сенсації не ставили, два роки нас не помічали. А коли газету передплатили 300 тисяч чоловік, то тираж різко почав рости.

— Вдячний за бесіду. З роком Кози, «КоЗа»!

Бесіду вів Олександр ВОЛОДИМИРОВ.

ТОСТ

Музики, грайте!
Зачаруйте грою!
Нам вечір цей
Солодший од
вина!
Жіночий одяг
Так блищить,
Як зброя!
Тож вип'єм
За роззброєння
До дна!

Степан ПУШИК.

— Скринька курйозів —

Як сержант капітана затримав

Тюрма — діло темне. А в темноті всяке буває.

У Луцькому слідчому ізоляторі проходила одного дня операція «Щит», тобто виконання служби за посиленим режимом. Начальник СІЗО капітан внутрішньої служби М. Івчик захотів вийти за ворота. Та контролери виявили пильність:

— Ви — п'яний!

Начальник вибухнув праведним гнівом й спробував було повернутися до свого кабінету. Але його туди не пустили.

«Почесний» ескорт доставив капітана у наркодиспансер. Тут спеціалісти підтвердили візуальний діагноз підлеглих.

А далі все — за звичним сценарієм. Зовсім тверезого молодшого сержанта М. Мисюка, який затримав капітана і супроводжував в медвитверезник, з органів МВС вигнали. Саме за те, що супроводжував, бо службовим статутом цього не передбачено. М. Івчику після такого потрясіння надали відпустку і звільнили. Перший — безробітний, другий працює в тій же системі, правда, за межами області.

І правильно. Бо молодший сержант порушив такі правила статуту підлеглого:

«Пункт 1. Начальник завжди правий. Навіть п'яний.

Пункт 2. Якщо ти з цим не згоден, читай п. 1».

Андрій БОНДАРЧУК, власний кореспондент «Голосу України».

Луцьк.

ЛАУ...

Жур...

Наша газета ...
дить конкурс-ре...
на найкращого ...
1990 року. Жур...
больну тематик...
кій пресі, на р...
лося назвати т...
кандидатів.

На це наше ...
наліст з 24 др...
Інформаційного ...
телебачення та ...
зацій.

За перше міс...
три очка, за др...
Учасники опит...
болістів, які ви...
(дехто, щоправ...
командах).

Сьогодні ми ...
півзахисника ки...
гравця грецьког...
ТОВЧЕНКА, як...
кращим футбол...
Геннадій Лит...
місць, 5 других...
69 очок.

Друге місце ...
«Динамо» Серг...
нула під завісу...
(11, 7, 13).

На третьому ...
«Динамо» (Киї...
(23 очка — 2, ...

Наступні міс...
намо», Київ — ...
ландія) — 19 ...
(«Динамо», Киї...
18, Микола Ку...
петровськ) та ...
Одеса) — по 1...

—ксії України—

Я
КОЛА!

. Місцеве ін-
омерційне агент-
амовлення об-
ізації товарист-
л» знімає пуб-
фільм «Где так
человек?» —
алінських репре-
оків. У тій неми-
ясорубці загину-
адцять тисяч за-
ліцка до лютого
а голубі екрани
агентства.
ьму — обласна
онду милосердя

ініціативою за-
еморіалу» міськ-
іняв рішення про
пам'ятника та
ею ж...тв сталі-
ці, ... озташо-
влінн... КВС.
ИХАЙЛЮТА,
кореспондент
країни».

И
ЛЕННЯ

номанітні делікa-
ені ковбаси, ба-
сало — жителі
кого району від-
виготовляти не в
омашніх умовах,
одарському під-
заготівлі, пере-
ізації продукції.
Нового року
лося багато влас-
іх ферм. Нерід-
я сягали сотень
го вистачило й
дл...

ВО... К,
кореспондент
країн...

ладу прикордон-
ників і старший
«Вішне Нємец-
інструкцій що-
було», — твер-
ін.
окремого кон-
ського пункту
О. Варнавсь-
лаконічним:
даних з пору-
у моєму роз-
немає.

секрет. Слід-
ою.
кете побажати
олосу України»?
сягнути 300-
бежу в перед-

ме 300 тисяч?
шов в «КоЗу»,
ла 170 тисяч.
и, які сенсації
ва роки нас не
оли газету пе-
00 тисяч чоло-
к різко почав

за бесіду. З
КоЗа»!
Бесіду вів
ЛОДИМИРОВ.

— Замість тосту —

Шампанського!

Пам'ятаєте, як у застійні часи, коли все стояло на полицях магазинів і бери скільки хочеш, зустрічали Новий рік? На годиннику ще дванадцятої немає, а нетерплячі вже спішать за стіл і волають:

— Шампанського!

Це було, було...

А потім — горезвісний антиалкогольний Указ. Він призвів до того, що сьогодні в країні за рік виробляється у середньому лише по 200 грамів шампанського на душу населення.

— А як у нас, на Україні? — запитую начальника управління по вдосконаленню виноробства Укрплодоовочпрому **В. ФУРКЕВИЧА.**

— Якщо з 1984 року виробництво усіх вин зменшилося майже удвічі, то шампанського та ігристих вин торік досягло 48,5 мільйона пляшок, що на 600 тисяч більше, ніж до Указу.

— Чому ж їх не видно у магазинах?

— То вже запитання до міністра торгівлі республіки. На Україні нині діють сім заводів шампанських вин. Виробничий потенціал їх значний. Однак через штучно створені проблеми вони перебувають у великій скруті. За останні п'ять років через адміністративне головотяпство площі виноградників скоротилися у нас на 49,3 тисячі гектарів. У першу чергу викорчували виноград шампанських сортів. Можна було б і при цій сировині більше випускати ігристих вин, так не вистачає пляшок, корків, етикеток, фольги, клею...

— Так і з натуральними винами теж погано! Розповідають, що коли приїздив до Києва Р. Ніксон, на прийомі його пригостили херсонським «Оксамитом України». «Чудове! — вигукнув колишній президент США. — Купую все!». І ніби йому продали. А вже пізніше дійшло, що воно виводить з організму радіонукліди і тому входить до раціону екіпажів атомних підводних човнів. І «чорнобильцям» воно потрібне!

— Що продали — то вигадка! А сухі вина, особливо червоні, дійсно корисні. Але у нас вивозити нічого. На жаль, за час антиалкогольної кампанії дуже постраждали червоні сорти винограду. Тому виробництво «Оксамиту України» скоротилося в республіці з 245 тисяч до 49 тисяч декалітрів. А на своїй батьківщині — у Херсонській області — воно тепер майже зовсім не виробляється.

— Шкода, безперечно. А що з коньяком? На новорічне свято не завадило б і його чарчину...

...На жаль, коньячне виробництво також зменшилось майже на третину. Раніше за рік у республіці валовий випуск його становив 1300—1400 тисяч декалітрів, а нині лише 960—970. Знову ж таки, не вистачає сировини, пляшок, дубової тари...

— Недавно у продажу з'явилося кілька так званих міцних напоїв — «Виноградний», «Свитязь». Одні кажуть, що це кавказька «чача» на український лад, інші заперечують: звичайнісінький самогон!

Напій «Виноградний» надсилає нам Азербайджан. А «Свитязь» ми стали виробляти, щоб зберегти трудові колективи підприємств, де випускали натуральні вина. В основі цих міцних напоїв — спирт-ректифікат з виноградної сировини, доведений до певних кондицій спеціально пом'якшеною водою з додаванням настоїв грецького горіха, екстракту дуба, цукрового сиропу. Та треба боятися не їх, а так званих «вин» колгоспного виробництва, яких тепер стає все більше. Нещодавно перевіряли їх якість. Здебільшого, це каламутні, чорні з синім відтінком і неприємним запахом рідини, які можуть викликати отруєння і захворювання. Такі «винокурні» слід негайно закрити. А доля високоякісних марочних українських вин, зокрема, і шампанського, в наших руках! Був би тільки виноград.

— Ходять чутки, що й ціни зростуть...

— Так. Закупівельні ціни на окремі високоякісні сорти винограду тепер збільшено у два-три рази. Якщо врахувати підвищення цін на паливо, електроенергію, транспорт з 1 січня, то й роздрібні ціни на вино, мабуть, не будуть сталими. Але це — компетенція уряду. Отож, не можу сказати певно, що в наш непевний час переходу до ринку бризки шампанського не підмочать і нашої з вами кишені. І все ж — будемо оптимістами:

— З Новим роком! З новим щастям!

Бесіду вів Володимир ЧЕРКАС.

ТОСТ

Музики, грайте!
Зачаруйте грою!
Нам вечір цей
Солодший од
вина!
Жіночий одяг
Так блищить,
Як зброя!
Тож вип'єм
За роззброєння
До дна!

Степан ПУШИК.

— Скринька курйозів —

Як сержант капітана затримав

Тюрма — діло темне. А в темноті всяке буває.

У Луцькому слідчому ізоляторі проходила одного дня операція «Щит», тобто виконання служби за посиленим режимом. Начальник СІЗО капітан внутрішньої служби М. Івчик захотів вийти за ворота. Та контролери виявили пильність:

— Ви — п'яний!

Начальник вибухнув праведним гнівом й спробував було повернутися до свого кабінету. Але його туди не пустили.

«Почесний» ескорт доставив капітана у наркодиспансер. Тут спеціалісти підтвердили візуальний діагноз підлеглих.

А далі все — за звичним сценарієм. Зовсім тверезого молодшого сержанта М. Мисюка, який затримав капітана і супроводжував на медвитверезник, з органів МВС вигнали. Саме за те, що супроводжував, бо службовим статутом цього не передбачено. М. Івчику після такого потрясіння надали відпустку і увільнили. Перший — безробітний, другий працює в тій же системі, правда, за межами області.

І правильно. Бо молодший сержант порушив такі правила статуту підлеглого:

«Пункт 1. Начальник завжди правий. Навіть п'яний.

Пункт 2. Якщо ти з цим не згоден, читай п. 1».

Андрій БОНДАРЧУК,
власний кореспондент «Голосу України».
Луцьк.

— Футбол —

ЛАУРЕАТ РОКУ—ЛИТОВЧЕНКО

Журналісти України називають найкращого футболіста республіки

Наша газета вперше у республіці проводить конкурс-референдум з метою визначення найкращого футболіста України в сезоні 1990 року. Журналістам, які висвітлюють футбольну тематику в місцевій та республіканській пресі, на радіо і телебаченні, пропонувалося назвати трьох, на їхню думку, гідних кандидатів.

На це наше звернення відгукнувся 41 журналіст з 24 друкованих видань, Укрінформу, Інформаційного агентства «Новини», радіо і телебачення та інших журналістських організацій.

За перше місце кандидатові нараховувалося три очка, за друге — два, за третє — очко. Учасники опиту назвали прізвища 14 футболістів, які виступають у клубах вищої ліги (дехто, щоправда, вже грає у зарубіжних командах).

Сьогодні ми сердечно вітаємо колишнього півзахисника київського «Динамо», а нині гравця грецького «Олімпіакоса» **Геннадія ЛИТОВЧЕНКА**, який журналістами названий найкращим футболістом України минулого року.

Геннадій Литовченко зібрав 19 перших місць, 5 других і 2 третіх. А в підсумку — 69 очок.

Друге місце посів нападаючий з київського «Динамо» Сергій Юран, зірка якого спалахнула під завісу сезону. У нього — 60 очок (11, 7, 13).

На третьому місці ще один представник ФК «Динамо» (Київ) — захисник Ахрік Цвейба (23 очка — 2, 6, 5).

Наступні місця посіли: Олег Кузнецов («Динамо», Київ — «Глазго Рейнджерс», Шотландія) — 19 очок, Олексій Михайличенко («Динамо», Київ — «Сампдорія», Італія) — 18, Микола Кудрицький («Дніпро», Дніпропетровськ) та Іван Гецько («Чорноморець», Одеса) — по 12, Олег Протасов («Динамо», Київ — «Олімпіакос», Греція) — 9, Віктор Чанов («Динамо», Київ — «Апоель», Ізраїль) та Андрій Канчельскіс («Шахтар», Донецьк) — по 7, Володимир Безсонов («Динамо», Київ) — 5, Андрій Сидельников та Вадим Тищенко (обидва — «Дніпро», Дніпропетровськ) — по 2, Борис Деркач («Динамо», Київ) — 1.

(Інтерв'ю з Г. Литовченком читайте на 15 стор.).

ЯКОЇ УКРАЇНИ НАМ ХОЧЕТЬСЯ

(Закінчення.
Початок на 2-й, 3-й стор.).

якщо брати економічний бік. Невтручання в справи один одного — теж вкрай важлива теза. Як і визнання кордонів, які раніше були лише адмінподілом.

Україна і Росія заключили Договір на рівних. Наші й інші республіки можуть подати приклад утворення спільності саме на таких засадах. А не на архаїчних принципах Солженіцина чи когось іншого. Ми ж багаті, ми — колосально багаті разом. Нафта, ліс, метал, бавовна — все є. Треба навчитись робити свої товари. Я завжди, коли про це говорю, бачу перед очима Японію. Вона майже не має своєї сировини, а стала однією з наймогутніших економічних країн світу.

— Отже, треба створити такі механізми, такі умови, щоб людина відчувала себе господарем. Не лозунгово, а справжнім. Щоб працювала не за зарплату, а мала свою частку в прибутках.

— Так. І ми йдемо цим шляхом. Добре, що є у нас соціальні завоювання. Ось студенти вимагали підвищення стипендії — одержали. Тепер вчителям, лікарям вирішимо. Потім — іншим.

Вимоги справедливі і їх треба задовольняти. Але зважимо й на те, яку ми психологію сформували. Є Радянська влада, є райком партії, до якого можна піти, щось попросити, дивись, там тобі квартиру дадуть поза чергою, або ще щось. Не якось там, а саме дадуть. Та й кому продавати, а не давати, якщо у нас сім'я з чотирьох чоловік, маючи трьох працюючих, не може собі забезпечити достойне життя.

Тому наші закони, наша суверенність мають бути такими, щоб створити стимули до праці, до свободи економічної. Щоб людина працювала, знаючи, що її праця буде належно поцінована: зробила більше, то вона має від загального успіху колективу свої проценти.

— Вам не здається, що ми селянинові мало дали, сказали, що ось земля, володій з правом наслідування, чи повірить він у це? А, по-друге, реалізація цього права в нинішніх структурах колгоспів, радгоспів: наскільки вона реальна? Адже важко селянинові взяти свої гектари у володіння. Плюс техніка. Ось у Латвії пропонують перетворити колгоспи на пайгоспи. Тобто, є сім'я, яка працює у пайгоспі, знає, який її пай. І може у будь-який час вийти, взявши свої гектари, частину реманенту і працювати на власному полі. Бажаючих виходити — не багато зараз. Зате вони між собою обов'язково якусь кооперацію затіють. Інакше не зможуть. Але то вже буде справа суто добровільна. То, може, до такої кооперації і треба йти? Може, це і є та справжня кооперація, про яку говорив наприкінці життя Ленін, а не та, яку запровадив Сталін у колгоспах?

— Тут зійшлися і економічні, й історичні, й інші проблеми. Територія України не є однаковою і в земельному плані. Скажімо, Херсонську, Миколаївську і Закарпатську області важко міряти одною міркою.

— Безперечно.

— І в Закарпатті, і в Чернівецькій області, я там працював свого часу, скажімо, є села, є колгоспи, де орної землі всього по 400—500 гектарів. Інша частина землі запущена, виходить з родючості. Там би я сказав людям: беріть оцю землю на сто років, укладіть договір і працюйте. А сто років — то три покоління.

Ми живемо у вік гасел, стереотипів, якихось інструкцій. І думаємо іноді, що коли ми повернемося до старого, то обов'язково стане ліпше. Що ми зараз ввели нового? Повертаємось до того, що у нас було. Або до того, що дає капіталістична система. Свого не даємо. І це найстрашніше. Що то за народ, за нація, яка не може народити нові форми, а хоче повернутись до старих. Або запозичити чиїсь і механічно накласти на свою систему.

Нам треба у кожному регіоні щодо землі вирішувати конкретно. Зараз акцентувати: приватна — неприватна не слід. Ти дай людині землю на сто років. Оце твоя земля, володій, працюй. І гарантія, що ніхто від тебе цієї землі не відбере. Іноли кажуть, якщо приватна, тоді не заберуть, тоді гарантія. У нас була приватна. Революція — і забрали. Так що в довічне користування з правом наслідування — цілком достатня формула. Треба забезпечити її стійкість. Бо вся аграрна політика років Радянської влади була не стійка. То присадибні ділянки нарізають, то — віддавай, відрізай, то плати за кожне дерево, то сій лише буряк, то лише кукурудзу. Люди й думають: як можна вірити такій владі? І зараз придивляються.

Треба в кожному селі, в кожному районі вирішити так, як люди хочуть. Віддати — то віддати їм землю. А промисловість має робити техніку. Що ж це зараз за фермер — з вилами. Маємо робити техніку спеціально для фермера. А він забезпечить її віддачу. Краще, ніж колгосп чи радгосп.

— Останні запитання, Леоніде Макаровичу. Новий рік — свято сімейне, його й зустрічають у колі сім'ї. Скажіть, будь-ласка, у вас є час на сімейні справи?

— Моя сім'я звикла до мого режиму. З 70-го року працюю з 9-ї до 9-ї години. Щоденно і щосуботи. Вільний час, як правило, у неділю. А відколи став Головою, особисте життя різко змінилося. Зменшилась можливість вільного пересування. Знаєте, чого мені найбільше сьогодні хочеться? Взяти онуків Андрійка і Марійку за руки і пройтись Хрещатиком. Але — не можу. Утвориться навколо мітинг або ще щось. Хтось захоче сказати про підтримку, хтось — образити, а разом — яка вже там прогулянка.

— До речі, яка у вас сім'я?

— У мене дружина, син одружений і двоє онуків — хлопчик і дівчинка, Андрійко й Марійка. Щоб сім'єю в парк чи до театру — і мріяти про це не можу. Скутий зараз абсолютно. Це мене іноколи просто пригнічує.

Чую весь час і підтримку, і погрози. У листах, у дзвінках. Але ж сприймається перш за все негативне. А сутички з депутатами під час сесії! В розумінні сім'ї я іноколи мученик. Особливо це впливає на дітей. Тобто, сім'я вже повною мірою відчула на собі тиск оцієї всієї ситуації.

— Ким працює син?

— В інституті, науковий співробітник. Невістка займається дітьми. Моя дружина — політеконом, доцент. Навчає студентів.

— Де будете зустрічати Новий рік?

— Звичайно ж, у колі сім'ї. У нас останні років тридцять не було, щоб ми на Новий рік кудись ходили. Це сімейне свято. Прийдуть син, невістка, онуки. Посидимо, чарку вип'ємо, телевізор подивимось. Буде сніг — на вулицю вискочимо. А першого січня походжу лісом під Києвом. Хочеться походити.

— Будь ласка, кілька слів новонародженій газеті Верховної Ради:

— Газета народжується нелегко. Отже, має вирости стійкою до різних ситуацій. Хотів би, щоб вона дійсно була газетою Рад, щоб вона висвітлювала не тільки життя Верховної Ради, а всієї республіки. Зараз відбуваються дуже складні процеси. Деякі ми зачіпали в розмові. Треба показувати, що діється сьогодні, як стають до влади Ради, і чи стають вони, і що їм заважає.

Газета у нас називається «Голос України». Тож бажаю всім її співробітникам і авторам, щоб це був голос усіх людей України: і українців, і росіян, і поляків, і євреїв, і болгарів, і гагаузів — усіх. Щоб у газеті було багатоголосся, у тому числі політичне, щоб газета шукала істину. Треба, на мою думку, висвітлювати й історію Рад, і економічні, культурні, літературні процеси. Наприклад, боротьба за Ради — надзвичайно насичена, цікава. Візьміть ленінський етап становлення Рад. Це великий досвід. А історія України! Її ж прив'язували до схеми. А зараз все відкрито, легше шукати істину. Візьміть хоча б Українську Народну Республіку часів громадянської війни. Це ж було народження нової влади. То вона потім перетворювалась, відступала під буржуазними впливами, під тиском різних ситуацій. А яких маємо велетнів-істориків. Яворницький, Грушевський, Винниченко. Треба, щоб люди знали про них, знали їх праці.

Хочеться, щоб газета торкалась теми парламентської культури і мови парламенту. І щоб «Голос України» шукав, де, у чому є спільність усіх сил, які народжуються. У Радах у нас зараз представники різних партій. Тож потрібне відповідне спокійне тлумачення ліній, позицій. Потрібне роз'яснення, виважене, аргументоване, без засуджень. Читач і сам зробить висновки. Газетна сторінка має не кричати, а аргументувати, переконувати.

Хочу побажати колективу газети зважених, високопрофесійних публікацій. Щоб суверенна Україна мала достойне основне видання. Важко вам ставати на ноги, важко входити в робочий ритм. А кому зараз легко? Отже, в добру путь. Люди підтримають, якщо видання їх по-справжньому зацікавить.

— Спасибі.

ХАЙ ЩАСТИТЬ!

Є широковідома народна прикмета: якщо вам перейде дорогу баба (дівка, молодиця) з порожніми відрами (сумками, торбами, саквами, авоськами, поліетиленовими пакетами) — вам не пощастить!

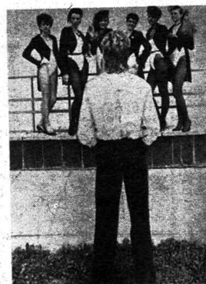
Якщо це трапиться напередодні Нового року — вам не щастиме цілий рік.

Одначе, на всіх нас останнім часом явно не вистачає бабів, молодиць та дівчат з повними кейсами.

Тому девіз часу дещо видозмінюється (дивись верхній знімок): дай, Боже, щоб видовищ не меншало. Лише вони дарують нам хоч трохи радості.

Віталій ЖЕЖЕРА.

Фото Михайла Сачка.

ЧОМУ Я ПЕРЕДПЛАЧУЮ «ГОЛОС УКРАЇНИ»

ЮРІЙ СЛІСАРУК, студент Вінницького педагогічного інституту імені М. Островського:

— Найбільшим недоліком сучасної преси, на мою думку, є невиправдані крайнощі, антагоністичні протилежності поглядів різних видань на одні й ті самі факти, події. Тепер з'явилось дуже багато нових газет і досить важко вибрати серед них «свою». Чимало видань проголошують себе незалежними, і все ж поляризація не обминає їх.

Від «Голосу України» чекаю чесних і в повному розумінні цього слова незалежних позицій. Сподіваюся, що газета стане не лише парламентською, а й народною. На її сторінках повинні висвітлюватися всі сторони життя української держави. Надіюсь, зустріну тут також правдиву історичну інформацію. Також сподіваюсь на вашу оперативність у поданні інформації про сучасні події. Закликаю до захисту лише народних інтересів і дуже хотів би, щоб надії на «Голос України» виправдалися.

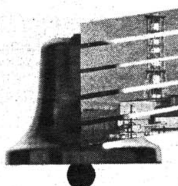
ОТЕЦЬ ВАСИЛЬ, настоятель Свято-Михайлівської церкви села Велика Могулка Теплицького району на Вінниччині:

— Думаю, що це буде газета без упереджeностей, абсолютно демократична, надпартійна, яка об'єктивно висвітлюватиме й суспільно-політичні процеси на Україні. Вона закликатиме до злагоди і згоди, не мовчатиме про всі наші біди. Сьогодні не може бути лівих і правих — усі ми знаходимося під Богом, тому повинні прислухатися до мудрих порад Всевишнього.

Розсудливий тон, зважені думки повинні домінувати на сторінках газети. В цьому році, я, до речі, відмовився від багатьох видань, зокрема «Науки и религии», «Всесвіту», «За рулем», а передплатив «Літературну Україну», «Молодь України» та «Голос України».

«ГОДІВНИЦЯ» ДЛЯ ЧИНОВНИКІВ?

або Про поневіряння «ліквідаторів» і торжество бюрократів

НА ГАЛЬМАХ ПРИСКОРЕННЯ

А все почалося, мабуть, зразу ж після аварії. Тоді чимало говорили про «масштабність», «розумний підхід», однак вже у травні 86-го ковзнула думка про «відродження» Чорнобильської атомної. Чи треба було це робити? Адже раптове мовчання станції достопам'ятного квітневого ранку не вивело з ладу навіть невеличкі підприємства поліського містечка. На чому тоді стояли люди, які вголос і друкованим словом закликали до героїчних зусиль? За що поклали здоров'я молоді і не молоді люди, які майже вручну приборкали енергетичного монстра?

Факти свідчать: ніхто на той час не мав бодай якогось обгрунтування або наукового прогнозу щодо майбутнього ЧАЕС. Треба чи не треба «відроджувати»? Одразу ж і однозначно стверджували — треба! Що це — політична сліпота чи щось інше?

Смішно гадати, що такі рішення приймаються без «вищого» схвалення. Як істину мовив із сторінок «Правды» Герой Соціалістичної Праці А. Петрос'янц про вельми нагальну необхідність пуску трьох вцілілих блоків, обслуговування їх вахтами. Малось на увазі, що ентузіасти знайдуться. Досить кинути клич. І кинули. І хто його кинув? В газеті не позначили посаду Героя, але всім було відомо, що саме він довгі роки очолював відомство, яке вторглося атомними реакторами-недоносками в густонаселену Україну, створило аварію, а тепер вперто наполягало на відродженні Чорнобильської АЕС.

Тепер зрозуміло, мова йшла не про інтереси споживачів електроенергії. Її у нас досить. Навіть надлишок, який майже за безцінь гнали за кордон. Чорнобиль ще раз показав: панує не здоровий глузд та економічний розрахунок, а, перш за все, ідеологічний престиж. Адже аварія вагомо ставила під сумнів гасло про «всебічне прискорення».

Історія поглине все. Однак, вникаючи в тлумачення Чорнобиля, треба, нарешті, навчитися бачити не тільки головне, а надто — другорядне, яке не зовсім вигідне тлумачам історії. Але погляньмо на події початку 1986 року. «Вітер змін»... «Відчуття нового»... 27-й з'їзд КПРС, який завершився за місяць до аварії... Гортаю сторінки матеріалів з'їзду, пересвідчуюсь: в них немає навіть і натяку на перебудову. Є одне поняття — прискорення! Тобто різкий ривок вперед, курс на вирішальний успіх людей, які прийшли до влади після тривалого застою. Якщо накласти цю політичну схему вже на квітень 1986 року, на конкретику атомної станції, де, як і скрізь, потихеньку дрімали, то стане зрозумілим той раптовий потяг до нових трудових відзнак, який, гадаю, і призвів до аварії. Зважимо, що директор станції В. П. Брюханов теж був у Москві на з'їзді, теж аплодував новітнім спрямуванням... Той же А. Петрос'янц мовив згодом: «...на Чорнобильській АЕС вели експерименти з турбіною без узгодження дій з науковим керівником, головним конструктором, головним проектувальником». Чому? Не тому, що люди знали — на подібні узгодження треба місяці. Яким же чином «прискорюватись»?

На суді в Чорнобилі колишній головний інженер ЧАЕС ніяк не визнавав свою провину. Хоча фактів було досить, однак щось підсвідомо не давало йому морального права взяти на себе відповідальність за скоєне. Йому, мабуть, здавалося, що відповідальність повинні поділити з ним інші... Во кораблі, які тоді потонули, поїзди, які зійшли з рейок, зірваний атомний блок — не тільки пам'ятки застійного періоду, але і раптового прискорення... на гальмах. Практика проїдання національного надбання, містифікація неіснуючих успіхів мертво припнули країну. Застій, він і є застій. Та хіба можна заіржавілий віз гнати під гору? Добрий хазяїн ставить цей віз на колодки, починає перебирати по дощечці, змащувати осі. Тільки потім брати до рук ідеологічне пужално.

«Ми всі йшли до цього...» Сказано про Чорнобиль. Але хто він нас?

СПРАВА «ЛІКВІДАТОРІВ»

Два роки тому авторові цих рядків довелося відстоювати у баских київських чиновників відділення променевої патології — лікарню для «ліквідаторів» чорнобильської аварії. В будівлі з боксами та відповідним обладнанням мали заснувати установу лікування осіб, хворих на СНІД. Мовляв, чорнобильцям і так досить уваги.

Про цю «увагу» знає тільки той, хто з нею стикався. Тепер не випадково вимагають до відповіді директора академічного інституту біофізики Л. Ільїна. Це він оголосив концепцію про «безпечне радіаційне накопичення». В унісон йому — колишній міністр охорони здоров'я УРСР А. Романенко твердив, що після аварії «стан справ на Україні навіть поліпшився». Звісно, не всі Ціцерони, але не можна власне невміння висловлювати думки видавати за істину в останній інстанції. Може, і краще стало, коли почали мити брудні вулиці міст, але випрати радіаційний слід на нашій землі не скоро вдасться. Однак під ці «веселі» вправи в слові вже знайшлися державні діячі, яким здалося, що з Чорнобилем вже покінчили раз і назавжди. Тому без вагань зробили спробу позбиткуватися, забрати у людей останнє — сто ліжок у лікарні.

Та хіба тільки ліжка? Вражаючою була звістка: голодують шахтарі! Багатьох знаю особисто, бо бачив, як самовіддано йшли вони під землю, під гинучий реактор, щоб врятувати нас з вами і цілий світ. Тепер ті, хто виконав свій національний обов'язок, змушені ходити перед чиновними столами, добуваючи довідки, пільги, посвідчення... Хіба так їм повинні віддячити?

І ось на тлі замовчування, секретності з'явилась нова практика. Тепер хворобу треба доводити. За допомогою паперів, довідок і посвідчень. Головний документ — доза опромінення. Щоб отримати його, треба звернутись до спеціалістів ЧАЕС. Як це зробити, якщо не тільки станція, а в'їзд у зону охороняється? Кому пощастило, той дістав. Хто дістав довідку, має право подати документи на комісію. Хто пройшов і це, має право на пільги.

Про що мова? Ліквідація наслідків аварії з першого дня і до сьогодні відбувається при повній юридичній незахищеності людей. Всі правові установи відтиснуло магічне «треба». Профспілки всіх рівнів не схаменулись навіть після голодівок. Постанови союзного і республіканського урядів не виконуються. Пільги мають ефемерний зміст. Скажіть-но, чи може людина ними користуватись, якщо не має головного — посвідчення учасника чорнобильських подій?

Ми можемо знати прізвища винних, але чи не краще знати прізвище кожного, хто спокутував чужий гріх і врятував Україну?

СТЕРЕОТИП СТРУКТУР

Однак слід повернутися до спекулятивної ідеї «відродження». Чи маємо сьогодні підрахунки — скільки і чого втратили? Спеціалісти стверджують: витрати на ліквідацію наслідків перевищили вартість будівництва ще однієї станції. Це — мільярди карбованців. Однак кінця справі не видно. Маємо проблему переселення, маємо клопіт радіоактивних «могильників», є проект очищення «саркофагу»... Але щось не чути про головне — прагнення союзних органів зробити це найближчим часом. Навпаки. Вже писали про те, що Чорнобиль перетворився у «годівницю» для різних контор. Кажуть, навіть друкарку сюди на підвищений оклад викликали аж із Хабаровська.

У свій час, щоб не їхати на мешкання до Славутича, поклав партквиток ватажок комуністів ЧАЕС. Своя сорочка ближче до тіла. Далекоглядний партієць зрозумів: рано чи пізно станцію зупинять. Куди йому діватися? Позиція відома, але куди дівати персонал станції і нове місто, яке збудоване на брудній цезієвій плямі? Відповіді на це не маємо навіть після відвідин Чорнобиля Президентом СРСР. Так хто тоді підкаже людям вихід?

Звісно, є спроби вплинути на події. Але як? Ось постановою уряду республіки № 284 від 25 вересня 1990 року створено Державний комітет УРСР по захисту населення від наслідків аварії на ЧАЕС. Серед завдань нової структурної одиниці — фінансування робіт, контроль за матеріально-технічним забезпеченням, координація зусиль...

Що ж, не гірше, ніж у інших. Все, як треба. От тільки сумнів викликає сама побудова комітету. Таке враження, що створювали його на копіювальному верстаті. Управління по радіаційному захисту, управління по капітальному будівництву, управління... А це значить, що є начальник, а ще заступники, а в них свої підлеглі, а у підлеглих ще підлеглі... А що роблять підлеглі, знаємо. І що роблять начальники — теж відомо.

Отож беруть сумніви, чи не маємо ми ще один бюрократичний апарат? Мати «чорнобильське» міністерство, ще не значить отримати дієвий механізм подолання наслідків аварії. Бо такий механізм у особі союзних відомств вже «показав» свої можливості.

Пішла навкіс і громадська турбота про людей, які віддали здоров'я, а то і життя на атомному згарищі. Наприклад, у грудні минулого року воїни-чорнобильці, вважаючи за неефективну діяльність Союзу «Чорнобиль», президентом якого є В. Шовкошитний, вирішили створити окрему організацію. І на це, мабуть, є підстави. Бо комерційна діяльність союзу (підготовка професійних манекенниць т. ін.) якось відтиснула нагальні турботи «ліквідаторів».

Коли ж бо ми зрозуміємо: Чорнобиль — то не просто катастрофа. То біда вселенська. Гірка і неординарна. І братися за неї потрібно не екскурсійними президентськими наїздами, не «структурами», а великим і копітливим розумом.

Чи є він у нас? Впевнений, є. Бо є народ, якого ця біда зачепила. Він і зробить все, як годиться. Аби не заважали...

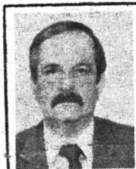
Леонід САМОЙЛЕНКО.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Самойленко Леонід Григорович — заступник головного редактора газети «Голос України». Закінчив Київський державний університет імені Т. Г. Шевченка. Працював у «Робітничій газеті», на республіканському радіо. Лауреат премії «Золоте перо», нагороджений премією Спілки журналістів СРСР за висвітлення подій після аварії на Чорнобильській АЕС.

Леонід
САМОЙЛЕНКО

Володимир
САВЦОВ

Чому канцлер забив пенальті?

ДЕЯКІ РОЗДУМИ З ПРИВОДУ ПРИВІЛЕЇВ

Савцов Володимир Якович. Народився у 1937-му (що скромно вважає однією із світлих плям того сумного року). Людина — посидюча. Понад чверть віку (за винятком часу на численні відрядження по Союзу і за кордон) трудиться в межах одного кварталу, де розташовані редакції республіканських газет (та й Київський інститут народного господарства, який колись закінчував, завжди видно з вікна кабінету). Кандидат історичних наук. Автор семи книг: наукових монографій, збірок памфлетів і фейлетонів, публіцистичних нарисів. Нині — редактор міжнародного відділу «Голосу України».

Памфлет

Чесно скажу: кому як, а мені вже набридло слухати всі ці теревені щодо привілеїв і соціальної несправедливості. Як тільки вони починаються, відразу ж вуха затикаю й очі заплющую. Проте довго у такому становищі не всидиш. Отже, вирішив я врешті-решт душею відпочити і — десь тижнів три тому — «увімкнув» абсолютно нейтральну телепередачу: футбольний матч між збірною командою СРСР та мюнхенською «Баварією». Дивлюсь, а там Федеральний канцлер Г. Коль пенальті б'є. І так, знаєте, майстерно, що м'яч — в один кут воріт, а голкіпер — у протилежний.

Ну, думаю, зараз почнеться: обійми, чепчики над трибунами, сльози радощів з-під завжди похмурих тренерських брів. І — ви знаєте — сильно помилився. Гравці канцлера не цілують, а — все навпаки: герой матчу гідно поправляє шарфа, недбало махає у бік невдахи-воротаря і майже тут-таки вручає нашій делегації чек на мільйон марок для радянських ветеранів, інвалідів та жертв Чорнобиля (не у памфлетному контексті буде згадано).

Ото сиджу я та думаю: якої ж еверестівської висоти сягнуло на Заході «телефонне право»! Захотів голова виконавчої влади держави вийти на поле і пенальті пробити — і влучив-таки у ворота, як за спецзамовленням. Це ж скільки радників, помічників та простих клерків цю операцію, напевне, готували? Як казали древні: «ім'я їм — легіон», не інакше.

І от тільки-но вирішив я вчергове тицьнути пальцем у соціальні виразки «...рного світу», як ковзнув поглядом по канадській газеті. А там — коротенька історія про державного міністра у справі фізичної культури та спорту Ж. Шаре. Вирішив згаданий урядовець допомогти одному з тамтешніх легкоатлетичних тренерів (не родичеві і навіть не однофамільцеві) потрапити до складу престижної команди на Ігри Співдружності націй: зняв трубку і намагався зв'язатися з суддею, який розглядав позов згаданого тренера, спрямований проти спортивних зловмисників, які його до цієї команди не включили. Але суддя з міністром... навіть говорити відмовився. Скандал! Міністр назавжди залишив кабінета. За що ж, питається, всеканадського спортивного керівника — та й у відставку? А тільки за те, що, згідно з тамтешніми законами, жоден міністр, окрім міністра юстиції, не має права спілкуватися з суддями!

А може — закралася мені у голову думка — і за канцлера з «його» пенальті ніхто не турбувався? А воротар — без будь-якого директивного дзвінка — просто-напросто «спіймав мишу»?

До речі, про тварин. Не можу сказати, що я їх не люблю. Але подеколи (їх же) не розумію. Так само, як і ситуацію, що навколо цих створінь природи складається. Наприклад, у штаті Вайомінг. Маю на увазі рибалку державного секретаря США Дж. Бейкера і його радянського колеги Е. Шеварднадзе. Питається, мають вони право відпочити з вудками у руках після кількаденних напружених переговорів? Звичайно, немає проблем. А от того факту, щоб, запрошуючи нашого міністра «на форель», глава зовнішньополітичного відомства американської супердержави купував високому гостеві за десять доларів тимчасову ліцензію на ловлю риби (до речі, її придбали і перекладачеві: той вудки не торкався, проте у човні сидів), зрозуміти не можу.

Ні, звичайно, я далекий від думки, щоб тій фореллі напередодні подзвонили і попередили: «Будь-що — клювати!» Не все, звичайно, настільки примітивно. Але — щоб отак, запросто, держсекретарські гроші — та з власної кишені? І взагалі, на гірській річці, вдалині від спецрибгоспів, «будиночків рибалки», «закритих» водоймищ, мешканці яких довгими роками привчені буквально ставати у чергу до «керівної» вудки? Не вірю, як любив повторювати корифей вітчизняної сцени Станіславський...

Втім, досить щодо спорту. Адже то галузь, самі розумієте, специфічна: страсті, азарт та інші емоції. То ж візьмімо щось більш приземлене.

Примітом, сильно здивував мене сюжет, нещодавно побачений по телевізору. Пам'ятаєте, місіс М. Тетчер після своєї відставки залишала урядову резиденцію на Даунінг-стріт, 10. Телерепортери цю сценку детально показували. І — по ходу — популярно пояснювали, що до згаданої відставки призвели такі фактори, як невдоволеність англійців тамтешньою «перебудовою», авторитарність курсу прем'єр-міністра, психологічна втомленість виборців від правління однієї і тієї ж особи. Слухав я, дивився, і от що впало у вічі: біля під'їзду резиденції стояв ваговоз (лише один!), в який вмістилося все майно, нажите прем'єр-міністром за довгий час її володарювання, а сама «залізна леді» прямувала до машини з горщиком із улюбленою квіткою.

Може для англійців цей факт і залишився непомічений, але для мене — аж ніяк. Бо, попри усе наднапруження, якому я піддав власну уяву, так і не зміг «посадити» побачене (як оту квіточку) у нашу землю. Чи то уява стала занадто бідною, чи то з власної вини вмикаю телевізор тільки тоді, коли зарубіжні «відставники» із своїх резиденцій виїжджають. А раптом для їхнього майна і ваговоза не потрібно: воно цілком і повністю на велосипедному багажнику вміститься?

Оце написав про велосипед і якось мимоволі згадав фотографії у зарубіжних журналах, які зображували тодішнього главу Американського бюро зв'язку у КНР Дж. Буша (за умов відсутності нормальних дипломатичних відносин — фактичного посла), який роз'їжджав вулицями Пекіна саме цим видом транспорту (бо ним же користувалася й переважна частина китайців). Втім, як то кажуть, «це було тоді, а не тепер, і там, а не тут». А як — тепер і тут, тобто на Заході?

Облишмо публіцистичні «заходи» і звернімося до сухих фактів реальності. Закон от, німецький закон чітко визначає: щомісячні виплати Федеральному канцлерові як депутатові парламенту автоматично скорочуються на чверть через те, що державна службова машина перебуває в його розпорядженні цілодобово. (Отже, забивати згадане вище пенальті пан Г. Коль їхав, як то кажуть, «за власні гроші»).

Втім, так стоять справи у педантичних німців. А як — у більш «розкутих» англійців? Дозволю собі навести повідомлення одного з інформаційних агентств: «Найбільша авіакомпанія «Брітіш ейруейз» прийняла рішення покласти край практиці, коли депутати британського парламенту здійснювали польоти, всівшись у салоні «першого класу», незважаючи на те, що найвищий законодавчий орган країни оплачував їхню поїздку лише у більш низькому «економічному» класі».

...Пишу я ці рядки, а з телевізора лунає: «Після того, як ми приймемо нову Конституцію, все піде на гаразд». Відклав ручку та замислився, як це у нас просто виходить, а головне — конструктивно. Була конституція — р-раз, поміняли на іншу, згодом, коли й та не сподобалась — ідемо далі. Відповідна «червона» дата з грудня перекочувала на жовтень, щоб невдовзі (будемо сподіватись) опинитися вже на іншому календарному аркушику. А от, наприклад, до Конституції США (за понад 200 років її існування) було внесено всього... 26 поправок. Що ж до «туманного Альбіону», то там демократія, як би її не вихваляли, взагалі знаходиться у зародковому стані, бо не має навіть писаної конституції. Мене, особисто, мало переконує твердження журналу «Англия»: «Загальний висновок, що грунтується на способі мислення людей, які сприймають неписану конституцію, можна сформулювати так: поки ця конституція має сенс, навіщо міняти її?».

Проте, так чи інакше, а стан справ з соціальними привілеями на Заході викликає у мене глибоку стурбованість, хоча б з огляду на наведені вище факти. Та людина я маленька, то і поліпшити ситуацію можу тільки у мріях.

Ви знаєте, виникають різні думки з цього приводу. От і зараз, відповідно до новорічного настрою, дозволю собі бодай на хвилинку уявити вашого покірного слугу казковим, але всемогутнім Санта Клаусом.

Звичайно, на створення, як тепер модно говорити, концептуального підходу до вирішення проблеми привілеїв та соціальної справедливості «за бугром» не наважуюсь. Втім, деякі намітки все ж таки маю. Ну, приміром, варто збільшити кількість купонів на бензин для автомобіля канцлера або дозволити державному секретареві приймати гостей за рахунок Товариства мисливців та рибалок США. Слушною мені (як Санта Клаусові) здається й ідея обміну презентами матеріального плану: Берлін збирається подарувати (самі знаєте, кому) свій стратегічний продовольчий запас. А що, коли б столиця будь-якої радянської республіки (або й — Союзу), враховуючи економічні тяготи, пов'язані з об'єднанням Німеччини, відповіла аналогічним жестом у бік когось з тамтешніх міст-побратимів?

Є й інші думки. Проте висловити їх своєму колезі — Дідові Морозу не наважуюсь. Чому? Скажу чесно — боюся нарватись на сакраментальну фразу: «Санта Клаусе, ти не правий!»

Інформ-шоу

Покарали порушників

Лише дев'ять років знадобилось Віденському муніципалітету, щоб перетворити місто в одну з найчистіших європейських столиць. Так, викиди в повітря двоокису сірки зменшено майже у сім разів. Цього вдалося досягнути завдяки ужорсточенню природоохоронного законодавства. Лише за півріччя було проведено майже тисячу незалежних розслідувань по фактах порушення екологічних норм, внаслідок чого 345 порушників притягнуто до суду. Частина з них дістали різні строки ув'язнення, інші ж відбулися штрафами розміром до річного окладу, які, звичайно, сплатили з власної кишені.

Грабіжники із Заходу

Правоохоронні органи колишньої НДР вкрай стривожені різким зростанням пограбувань банків, ощадних кас та поштових відділень, яких лише за один місяць сталося більше, ніж за всю 40-річну історію країни. Причина? Введення єдиної марки на всій території об'єднаної Німеччини. Грабіжники-гастролери з західних районів діють зухвало і професійно. Користуючись слабкою оснащеністю місцевої поліції і відсутністю сучасної сигналізації, вони без особливих клопотів «беруть касу», а від погоні легко втікають на потужних лімузинах, залишаючи поліцейські «Лади» далеко позаду.

Майже як людина

Манекен, який створено в дослідницькій лабораторії Бетельського інституту в США, подібний до людини не лише зовні — він має температуру тіла, дихає, вкривається потом, рухає кінцівками. Керує цим диво-манекеном на ім'я Менні комп'ютер, а призначений «штучний чоловік» для випробовування захисних костюмів в екстремальних умовах.